

Protestantse Gemeente
Breda

S'Amen

Kerkblad van de Protestantse Gemeente Breda - 19e jaargang no. 7, oktober 2026

In dit nummer:

- Startzondag terugblik-
- In gesprek met Angela Mulder
- Proeven van geloven-
- Bezoek aan Wismar-
- God in de supermarkt-

S'Amen

Colofon:

S'Amen is het kerkblad van de Protestantse Gemeente Breda.

Kopijdatum volgende S'Amen:

dinsdag 20 oktober 2026

Kopij sturen aan redactie:

Email: samen@pknbreda.nl

Foto's graag in een aparte e-mail toesturen, bij voorkeur in groot formaat en hoge resolutie.

Volgende verschijningsdatum:

07 november 2026

Redactiestatuut:

www.pknbreda.nl/samen

Redactie:

Leon Geschiere
Arne Goudriaan
Joyce Rijke
Suzanne Hoesen
Adriaan Niemantsverdriet

Bij de voorpagina:

Foto: Gijs van Mourik, opmaak; A. Niemantsverdriet

Opzeggen:

Als u dit blad niet meer wilt ontvangen kunt u dit doorgeven aan het kerkelijk bureau, zie contactgegevens hieronder.

Kerkelijk bureau:

Mieke Frankfoorder-Boevé
Pottenbakkerstraat 51
4813 LB Breda
Tel.: 06-24705414
Email:
ledenadministratie@pknbreda.nl

Uitgeverij:

Dit is een uitgave van De Zalige Zalm, bureau voor geloofscommunicatie.

Drukkerij:

Koninklijke Drukkerij Em. de Jong,
Baarle-Nassau

Protestantse Gemeente Breda

Lucaskerk

Tweeschaar 125
4822 AS Breda
Tel.: 076-542 24 33

Markuskerk

Hooghout 96
4817 ED Breda
Tel.: 076-514 00 80

Johanneskerk

Dreef 5
4813 ED Breda
Tel.: 076-521 05 45

Pastoresteam

Ds. Ton van Prooijen
T 06-29283935 / 076-5423334
E ds.vanprooijen@pknbreda.nl

Ds. Thijske Fraanje
T 06-14762611
E t.fraanje@pknbreda.nl

Kerkelijk werkers:

Hanny den Ouden
T 06- 48549088
E h.denouden@pknbreda.nl

Lenard Schouten
T 06-34840499
E l.schouten@pknbreda.nl

Vertrouwenspersoon:

Rani Kulik
E ranikulik@pknbreda.nl

Wat te doen bij overlijden! Zie pagina 5

Kerkenraad PGB

Email: scriba@pknbreda.nl

Vrijwillige bijdrage S'Amen

NL91 ABNA 0520 2278 67 t.n.v.
Prot. Gemeente Breda
o.v.v. "S'Amen"
(Richtbedrag: € 25,- per jaar)

Website:

www.pknbreda.nl

Collectebonnen

A. Vellen van 20 bonnen met een waarde van € 0,75 per bon, totaal dus € 15,00 per vel.

B. Vellen van 20 bonnen met een waarde van € 1,50 per bon, totaal dus € 30,00 per vel.

C. Vellen van 20 bonnen met een waarde van € 2,50 per bon, totaal dus € 50,00 per vel.

Bonnen kunnen besteld worden door overschrijven van € 15,00, € 30,00, € 50,00 (of een veelvoud daarvan) op bankrekening NL 91 ABNA 0520 2278 67 ten name van de Protestantse Gemeente te Breda (met vermelding van de gewenste soort vellen)

Financiën

Protestantse Gemeente Breda:

ABN AMRO NL91 ABNA 0520 2278 67

Diaconie Protestantse Gemeente Breda:

ING bank NL89 INGB 0001 0708 50

ZWO groep Protestantse Gemeente Breda/Ginneken:

ING bank NL14 INGB 0001 5429 41

MEDITATIE

De kerk en de buurt

Op Open Monumentendag liepen er heel wat mensen door de Johanneskerk. Mensen van verder weg maar ook mensen die al jaren langs het gebouw komen, maar nog nooit binnen waren geweest. Ze bewonderden de ramen, de ruimte, de geschiedenis en de verhalen die bij deze plek horen. Voor even was de kerk een monument dat door de buurt ontdekt kon worden.

Maar een kerk is meer dan een mooi gebouw.

In de Bijbel lezen we dat Jezus zegt: 'Jullie zijn het licht voor de wereld.' (Matteüs 5:14) Licht is er niet om binnen te houden. Het is er om naar buiten te stralen. Een kerk is daarom geroepen om van betekenis te zijn voor de mensen om haar heen. Voor de buurt, voor de straat, voor iedereen die op haar pad komt.

Dat betekent dat we als kerk niet alleen naar binnen moeten kijken. We mogen onze ogen openen voor wat er om ons heen gebeurt. Wie woont er in de straten rondom de kerk? Wie voelt zich alleen? Wie heeft zorgen? Wie zoekt ontmoeting? Wie heeft behoefte aan een luisterend oor? En waar kunnen wij misschien iets betekenen?

Maar misschien werkt het ook andersom. Want niet alleen de kerk kan van betekenis zijn voor de buurt. De buurt kan ook van betekenis zijn voor de kerk.

Dat hebben we rond Open Monumentendag opnieuw mogen ervaren. Buurtgenoten hielpen mee als gastvrouw. Zij verwelkomden bezoekers, gaven uitleg en hielpen mee om van de kerk een gastvrije plek te maken. Mensen die misschien niet iedere zondag in de kerk zitten, droegen op hun eigen manier bij aan wat er die dag gebeurde.

We denken bij kerk-zijn gemakkelijk in termen van geven en ontvangen: de kerk geeft aandacht, hulp, ontmoeting of een maaltijd aan mensen uit de buurt. Maar echte verbondenheid ontstaat wanneer het geen éénrichtingsverkeer is. Wanneer we niet alleen vragen: 'Wat kunnen wij voor de buurt betekenen?', maar ook: 'Wat mogen wij van de buurt ontvangen?'

De één brengt tijd mee, de ander kennis. De één zet koffie, de ander repareert iets. De één heeft een luisterend oor, de ander een goed idee. Iemand die vandaag geholpen wordt, kan morgen misschien zelf iets voor een ander betekenen.

Dat is wederkerigheid.

En misschien raakt dat wel aan de manier waarop Jezus

naar mensen keek. Hij zag niet alleen mensen die iets nodig hadden. Hij zag mensen met gaven, verhalen en mogelijkheden. Hij ging naast mensen staan en liet hen ontdekken dat ook zij ertoe doen.

Zo mogen onze kerken midden in de buurt staan, in Haagse Beemden, Brabantpark en Princenhage: niet als een eiland, maar als een ontmoetingsplek. Een plek waar mensen welkom zijn, waar iets gedeeld wordt en waar we elkaar nodig hebben.

Maar een kerk is meer dan een mooi gebouw.

Misschien is dat ook een belangrijke opdracht voor de komende tijd. Niet alleen proberen mensen de kerk binnen te krijgen, maar samen met de buurt ontdekken wat er buiten én binnen de kerk nodig is. Niet alleen activiteiten organiseren vóór mensen, maar activiteiten creëren mét mensen.

Open Monumentendag liet zien dat veel mensen nieuwsgierig zijn naar onze kerk.

Naast boekjes over de historie en verhalen over de kansel werden ook programma's uitgedeeld voor de wekelijkse of maandelijkse activiteiten. De vraag die overblijft is daarom niet: 'Hoe houden we dit mooie monument in stand?' maar: 'Hoe kunnen kerk en buurt elkaar tot zegen zijn?'

Want een kerk wordt pas echt levend wanneer de deuren niet alleen openstaan om mensen binnen te laten, maar wanneer er over en weer iets gebeurt.

De buurt komt binnen.

De kerk gaat naar buiten.

We geven.

We ontvangen.

We helpen.

We laten ons helpen.

En zo ontdekken we misschien samen iets van wat Jezus bedoelde met licht zijn voor de wereld: niet schitteren op jezelf, maar licht geven én het licht van anderen ontvangen.

Lenard Schouten, Pastor

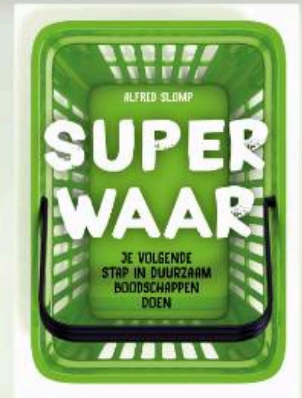
INHOUD:

- 4 Actueel
- 5 Algemeen Kerkelijk Nieuws
- 6 Diaconie
- 10 Uit het pastoresteam
- 12 In gesprek met
- 13 Rondom de wijkkerken
- 18 Jeugd
- 19 Agenda vieringen

Actueel

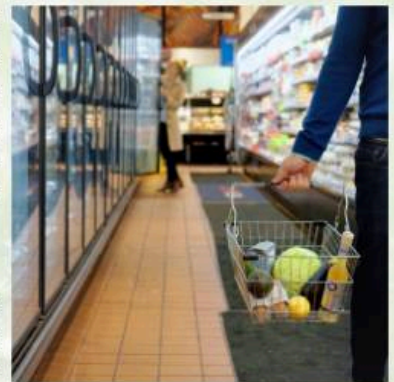
Leerhuis voor heel Breda in de Lucaskerk

Iedereen is van harte welkom!

Woensdag 28 oktober; aanvang 20.00 uur: 'God in de supermarkt'

Het is vast herkenbaar. Je staat in de supermarkt en je vraagt je af: wat eten we vanavond? De biologische boontjes uit Egypte of de 'gewone' boontjes uit Nederland? Een hamburger of een sojaburger? Of toch vis? Wat betekent dan dat gekke keurmerk precies? Gaan we voor het gezonde, plantaardige Alpro toetje, of toch een emmertje met yoghurt en aardbeien wat eigenlijk het lekkerste is? Wordt het de dure of de goedkope reep chocola? Je hebt het niet gemakkelijk als consument in de supermarkt. Bij elk schap moeten keuzes gemaakt worden, en het is geen gemakkelijke afweging tussen lekker, goedkoop, gezond, milieuvriendelijk, diervriendelijk en eerlijk voor de producent. Het palet aan keurmerken kan helpen, maar zorgt ook voor verwarring. De workshop "God in de supermarkt" verkent de keuzes die we maken, helpt argumenten te begrijpen en verbindt deze met een helder ethisch kader. De bijeenkomsten zijn actief, sociaal, informatief en gaan in een hoog tempo een serieuze maar niet te zware dialoog aan. We gebruiken veel materiaal uit actuele documentaires en websites. Wij laten ons inspireren door hoe Jezus omging met de arme en het behoeftige.

Deze workshop is interactief, maar wat houdt dat in. Samuel van Klinken van God in de Supermarkt zegt er dit over: "Wij zijn namelijk geen standaard sprekers die een monoloog houden van anderhalf uur met achteraf een vragenronde. Wij gaan door middel van diverse werkvormen het gesprek aan met elkaar. Door middel van humor en concrete voorbeelden laten we de deelnemers nadenken over de vragen welke keuzes zij maken, waarom ze dat doen en wat ze anders zouden kunnen doen. Wij hebben gemerkt dat we op deze manier mensen sneller meenemen in verandering dan dat wij het "publiek" iets opleggen."

Voor de agenda:

Woensdag 18 november 20 uur: de film The green Musketeer met inleiding van Henrieke ten Thije

Woensdag 9 December om 20 uur: De vliegende Habakuk en andere onbekende bijbelse verhalen in de Westerse kunst, door Jos Ossewaarde.

Alle leerhuisavonden worden gehouden in de Lucaskerk, Tweeschaar 125, **aanvang 20:00 uur**, tenzij anders aangegeven.

De toegang is gratis, we vragen een vrijwillige bijdrage. De avonden zijn open voor iedereen, wel of geen lid van de kerk.

Er is een mogelijkheid om voor €6,00 een vegetarische maaltijd mee te eten.

In verband met de inkopen moet u zich daarvoor uiterlijk 3 dagen van tevoren opgeven.

Dit kan via de website: pknbreda.nl/formulier of op de intekenlijst in de Lucaskerk.

De maaltijd begint om 18:00 uur, de kerk is open vanaf 17:30 uur.

Namens de werkgroep Leren en Ontmoeten Joyce Rijke

Algemeen kerkelijk nieuws

Uit de 2 kleine kerkenraadsvergaderingen van juni en september 2026

Net voor de zomer en net erna komen we als kleine kerkenraad bij elkaar voor overleg. We beginnen na de opening steeds met een kort rondje over waar we met een goed gevoel op terug kunnen kijken. En dat is best veel! Graag deel ik hier een aantal van deze zegeningen.

- De bevestiging en intrede van Thijske in de Grote Kerk.
- De vrijwilligersbarbecue aan het eind van het seizoen.
- De Taizévieringen in de Johanneskerk.
- Het Desideratagedicht als thema voor de Zomerdiensten.
- Dat de Zomerdiensten in de Grote Kerk beter zijn bezocht dan vorig jaar en dat (met dank aan Jan Willem) er over de honderd mensen digitaal meevierden.
- De eerste viering na de zomer weer bijeen in de Markuskerk waar we brood en wijn mochten delen.
- Voorbereiding voor een brede Ontmoetingsdienst op 25 oktober met een grote cantorij.
- Dat de PKN vakanties organiseert voor mensen die er anders niet meer aan toe komen.
- Dat er 2 keer gedoopt mocht worden en er een huwelijk is ingezegend.

Hierna komen de lopende zaken aan de orde; Alle kerkenraden hebben de vraag gekregen om een aantal vragen te beantwoorden over een groot aantal kerkordewijzigingen die nodig zijn nu het predikantsambt onder bepaalde voorwaarden ook wordt open gesteld voor HBO-theologen (zogenoemde 'consideraties'). De vergadering is het eens met de antwoorden die vanuit het moderamen zijn voorgesteld. Scriba en voorzitter zullen dat nu communiceren.

We spreken over hoe we al het werk rond onze taakgroep Kerk & Stad verder kunnen ondersteunen. Als het financieel mogelijk is willen we nog graag nog een jaar verder gaan met de initiatieven rond Johanneskerk. We

kijken samen naar wat we rond de Markuskerk kunnen doen en merken dat er best nog wel wat aarzeling is; de komende weken worden plannen verder uitgewerkt. Het oprichten van een stichting waar we activiteiten onderbrengen die in onze kerken plaatsvinden, maar een bredere maatschappelijke relevantie hebben, kan wat betreft de kleine kerkenraad doorgaan. Dit kan zorgen voor continuïteit in wat we doen. Deze stichting kan geld werven en dat aansluitend voor de doelstelling van de stichting inzetten. Wij als kerk dragen daartoe onze gebouwen en vrijwilligers bij.

Er is met Vocaal Breda een positief overleg geweest over de Kerstnachtviering in de Grote Kerk. Ook denken we na over hoe we volgend jaar de Zomerdiensten kunnen vormgeven. Het gerestaureerde Hillen orgel zal dan weer in gebruik zijn. Als alles gaat zoals voorzien dan zal dat grote orgel met Pinksteren 2027 in gebruik kunnen worden genomen tijdens een gezamenlijke viering in de Grote Kerk.

De Kerkapp is af, heeft de naam 'Samen Breda' gekregen en zal na testen en inrichten breed worden ingevoerd. Dan zal er ook training en hulp worden georganiseerd voor iedereen die dat wil. De app kan zowel op een slimme telefoon als op tablet en PC worden gebruikt. De voorbereidingsgroep heeft er zin in!

De volgende grote kerkenraad is in november, we zullen dan onze begroting 2027 bespreken en natuurlijk werkplan 2026 en het voorstel voor werkplan 2027.

Terwijl ik dit schrijf regent het en vallen de eerste bladeren van de bomen. De Groene Startzondag zit erop. Het seizoen 2026-2027 is echt begonnen.

Laten we elkaar ontmoeten bij vieringen en andere activiteiten!

Andries van der Vegt - voorzitter

Wat te doen bij overlijden?

De uitvaartbegeleider zal zo snel mogelijk het tijdstip van de ceremonie en teraardebestelling of crematie willen vastleggen bij het uitvaartcentrum.

Wanneer u betrokkenheid van een predikant of pastor wenst bij het afscheid, laat de uitvaartbegeleider dan eerst bellen met een van de pastores van de Protestantse Gemeente Breda, zodat het tijdstip in goed overleg met hen vastgesteld kan worden: *Thijske Fraanje (06-14762611), Hanny den Ouden (06-48549088) of Ton van Prooijen (06-29283935).*

Diaconie

Breda-Wismar-Arad

Neue Kirche Wismar 75 jaar

Van 11-16 augustus vierde Die "Neue Kirche" 75 jaar in Wismar

In de tweede week van augustus mochten wij meemaken dat de Neue Kirche 75 jaar bestaat. Wij kwamen begin van de week aan in Wismar en kregen een zeer warm welkom toen wij de kerk binnenkwamen. Het is zeer bijzonder om te bedenken dat deze kerk zo ver weg van ons in Breda ligt, maar in het hart zo dichtbij. Het welkom was alsof we thuiskwamen.

Elke dag van de week hadden zij ingevuld in het licht van het 75-jarig bestaan van de kerk. Zo werd op de woensdag aandacht gegeven aan de bouw en bouwer van de kerk. Dat was ook toevallig de dag van de zonsverduistering en de dominee had het spontane idee om de toren van de Mariënkirche te beklimmen en aldaar de verduistering te aanschouwen.

De feestweek werd afgesloten met een mooie dienst waarbij ik het cadeau (een kaars en een Bijbel in gewone taal) mocht overhandigen. Bij een volgend bezoek aan de kerk met onze Next Level jeugd komt deze goed van pas!

Mocht u zelf een bezoek aan het hoge noorden van Duitsland brengen, dan kan ik de plaats Wismar van harte aanbevelen. Het is niet alleen een mooie stad en mooie omgeving, maar deze kerk is ook een hele warme plek om in thuis te komen.

Mark van Neerland

Update logo

Met dank aan Henriëtte Rusch die ons oude logo in een nieuw modern jasje stak. De drie duifjes vliegen nog altijd maar nu in mooie regenboogkleuren!

Gemeentezoom vanuit de Johanneskerk op 4 oktober

Er zal opnieuw een Gemeentezoom plaatsvinden waarin wij als drie partnergemeenten gelijktijdig met elkaar verbonden zullen zijn en wel aanstaande zondag 4 oktober om 11.15u..

Ook u kunt daaraan meedoen. Kom naar de Johanneskerk en doe aansluitend op de kerkdienst mee vanuit het Kerkenhuis of meldt u aan bij ons aan en log dan met een link eenvoudig in vanuit thuis. Als uw computer of tablet een camera heeft en een microfoon dan is dit goed te doen.

NEUES AUS DEN PARTNERGEMEINDEN

So. 4. Okt., 11.15 Uhr, Neue Kirche

Die digitalen Treffen mit unseren Partnergemeinden sind im vergangenen Jahr zu einer guten und wertvollen Tradition geworden. Die Übertragungen via Zoom lassen die großen Entfernungen zwischen den Freunden und Gemeindegliedern kleiner erscheinen und tragen zu einem regen und lebendigen Austausch bei. In Gesprächen, Andachten und gemeinsamen Beten und Singen pflegen wir unsere Partnerschaft. Das nächste digitale Partnergemeindetreffen wird am Sonntag, 4. Oktober nach dem Gottesdienst durchgeführt.

Ditmaal wordt er vanuit Arad een kleine 'Andacht', een kleine overdenking voorbereid met een lied, een gebed en een schriftlezing. Een vertaling in het Nederlands zal voorhanden zijn.

Deze Andacht duurt ongeveer 10 minuten. Noteert u alvast de datum? Wilt u meer weten of meedoen? Bel dan Pieter Harder tel. 06 47272537. En kijk maar: ook in Wismar bereidt men zich voor!

Bezoek Konfirmanden

Het bezoek van jongelui uit Wismar aan Breda dat in oktober gepland stond, gaat helaas niet door. Er waren te weinig aanmeldingen. Daarom wordt er nu door de leiding van Next Level en ds. Markert uit Wismar gewerkt aan een volgend bezoek hier of in Wismar.

Partnerschaftskonferenz der Nordkirche

Dit treffen van Nederlandse en Duitse gemeenten die contact hebben met elkaar vindt plaats van 11-16 september in dorpen in de buurt van Wismar, zoals Güstrow en Boltenhagen. Namens onze PGBreda is Pieter Harder daarbij aanwezig. In het volgende nummer leest u meer over zijn ervaringen.

Nieuwe honing, propolis, lippenbalsem, hand- en voeten crème uit Arad

Op 25 oktober bij de Ontmoetingsdienst zijn wij aanwezig in de Grote Kerk. En bestellen kan ook altijd via: w.frankfoorder@hccnet.nl of bel 06-24705414. Mieke Frankfoorder (vz)

Vrijwilligers gezocht als gastvrouw of gastheer bij Inloop Clement

Al enkele jaren is er in Kesteren / Haagse Beemden iedere dinsdagochtend een gezellige open inloop:

Inloop Clement in Ontmoetingscentrum De Sleutel op de Vlierenboek 30/32

Iedereen is daar welkom voor een praatje, een kop koffie of thee en we bieden mensen, als er behoefte aan is, een luisterend oor. Inloop Clement wordt financieel gesteund door de diaconie van PKN Breda en door de RK Augustinusparochie.

We worden ondersteund door een professionele kracht van het Annahuis (Haagweg 3 Breda). Tot voor kort bestond ons team van vrijwilligers uit 4 mensen. Vanaf 1 oktober zijn we met ons drieën. We zoeken daarom versterking van tenminste één persoon, zodat we weer met ons vieren zijn. En als er een team van 5 mensen mogelijk is... dat nog liever!

Kom op dinsdagochtend eens langs bij ons in De Sleutel om de sfeer te proeven en om te zien wat we allemaal doen! Lees hier meer informatie over wat de taak omvat: <https://vrijwilligerswerk.mooiwerkbreda.nl/hulpvragen/405787> Bellen kan ook met het Annahuis: 076-5217964. Of mail naar jonneke.prins@gmail.com.

Jonneke Prins

HELP MEE. met het Armoedefonds

Dagelijks ervaren mensen de harde realiteit van armoede. Dit vraagt om hulp. Help ook mee.

Samen bestrijden en verzachten we armoede!. Ken je dat? Punten sparen en er niets mee doen? Die van het Kruidvat? Als Kruidvatklant spaar je automatisch punten. Deze kun je inzetten als korting voor jezelf, maar ook om mensen in armoede te helpen? Met dubbele impact, want Kruidvat verdubbelt de punten, zodat er nog meer mensen in armoede kunnen worden geholpen.

Ruim 2,6 miljoen mensen in Nederland leven in verzorgingsarmoede. Voor hen zijn producten als maandverband, tandpasta en luiers niet altijd vanzelfsprekend. Het Armoedefonds verzorgt verspreiding van kaarten met een tegoed van 25 euro (punten worden omgezet in geld) te besteden bij Kruidvat via lokale hulporganisaties.

In Breda zijn dit Stichting Leergeld Breda, HiBO, Annahuis, Quiet Brea, Stichting Sinterklaas Kindercommitee Breda, Club Kruiemel, Stichting De Herberg, Hart voor Breda Noord en SchuldHulpMaatje Breda.

Help mee en doneer punten. Alle informatie is te vinden op www.armoedefonds.nl

Namens de Diaconie, Diny van Doorn.

Noodopvang asielzoekers

In de Noodopvang Markuskerk zijn we druk geweest met de voorbereidingen voor het nieuwe schooljaar. Er zijn de nodige schoolspullen gekocht en de levering van het bij IKEA besteld meubilair heeft inmiddels plaatsgevonden. Maar de familie Khalaf heeft ervaren dat ook in Nederland niet alles in een keer goed gaat. Bij nadere inspectie en na het nodige gepuzzel bleek de levering niet compleet. Nalevering volgde spoedig, net op tijd voor het nieuwe schooljaar.

In de aanloop naar het nieuwe schooljaar zijn enkele vrijwilligers met de familie Khalaf naar het Brabants Natuurmuseum geweest. Eerst met de fiets naar het station en toen met de trein naar Tilburg. Het was een gezellige en leerzame middag. Voor de kinderen bood de tentoonstelling volop gelegenheid tot interactie.

Ook de voorbereidingen voor de middelbare school van dochter Ibtisam en zoon Aram zijn afgerond. We zullen een vinger aan de pols moeten houden hoe het met Aram en Ibtisam gaat op de middelbare school want het is een grote overgang. Vooral voor Aram is het een grote overgang omdat hij instroomt in het tweede leerjaar en meteen al studiekeuzes moet maken. Ook blijkt zijn school vorig jaar veel lesuitval te hebben gehad. Dit kwam naar voren op een ouder-bijeenkomst na een vraag van een van de ouders. De ouders hebben de apps van de scholen. De scholen gaven aan dat met name absentie meldingen van belang zijn. Het zal voor de hele familie leren en aanpassen zijn.

We vernemen al heel lang niets over de asielprocedure van de familie Khalaf. Hun kansen zijn moeilijk in te schatten. Voor jezidi-vluchtelingen in Nederland is de situatie complexer geworden door veranderde richtlijnen van het ministerie van Asiel en Migratie. De Nederlandse overheid stelt dat er voor jezidi's in Irak geen sprake meer is van systematische groepsvervolgung. Dit leidt tot veel afgewezen asielaanvragen onder jonge jezidi's. De Nederlandse rechter echter fluit de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) geregeld terug. De Raad voor de Rechtspraak oordeelde dat de overheid onvoldoende motiveert dat jezidi's bij terugkeer naar de regio Sinjar geen risico lopen op ernstige schade of discriminatie.

Namens TOM-LJ (Team Opvang Markuskerk/Lucaskerk/Johanneskerk)

Luiers voor Lesbos – samen delen, samen helpen

Stel je voor: je hebt een huilende baby in je armen die dringend verschoond moet worden, maar je hebt geen geld voor een schone luier. Voor veel mensen op de vlucht is dit dagelijkse realiteit. Daarom organiseert stichting Christian Refugee Relief (CRR) van 1 t/m 30 oktober voor het zevende jaar op rij de actie Luiers voor Lesbos. Samen zamelen we zoveel mogelijk luiers, billendoekjes, billenzalf, maandverband en incontinentiebroekjes en -luiers in voor mensen in nood en op de vlucht. Van de allerkleinste tot de oudste. De Mattheuskerk, Markuskerk, Lucaskerk en Johanneskerk doen mee als inzamelpunt.

Meehelpen is heel eenvoudig:

- 1) koop één of meer van nevenstaande producten en lever ze in bij een inzamelpunt bij jou in de buurt of in de kerk
- 2) bestel online bij een winkel en laat het rechtstreeks bij CRR bezorgen
- 3) doneer een gift.

Voor inzamelpunten, ons bezorgadres of voor een donatie kun je terecht op onze website: www.stichtingcrr.nl/luiers Met jouw bijdrage help je ouders hun baby te verschonen, geef je vrouwen toegang tot menstruatieproducten en voorzie je ouderen van noodzakelijk incontinentiemateriaal. Een klein, maar onmisbaar gebaar. Hoeveel luiers geef jij? Extra mooi: voor elke euro die wordt gedoneerd aan Luiers voor Lesbos legt een betrokken donateur één euro bij. Zo wordt de opbrengst verdubbeld.

Samen kunnen we iets kleins doen dat voor een ander heel waardevol is. Doet u ook mee?

Want delen maakt rijk.

Contact: Lenard Schouten, 0634840499

Word gastgezin bij Takecarebnb en geef een vluchteling een mooie start

Stichting Takecarebnb verbindt vluchtelingen met een verblijfsstatus (statushouders) voor drie maanden aan een Nederlands gezin (familie, stel of alleenstaande). Zo maken ze van dichtbij kennis met de Nederlandse taal, cultuur en gewoonten. Dit helpt enorm bij het onderdeel worden van de Nederlandse samenleving. Werken aan de toekomst.

Op dit moment verblijven meer dan 18.000 statushouders (langdurig) in een asielzoekerscentrum (azc). Vanuit een stressvolle plek, soms ver van onze maatschappij, kunnen deze mensen vaak nog niet beginnen met hun inburgering. Bij een gastgezin kunnen ze weer ademhalen en aan hun toekomst in Nederland gaan werken. Van kennismaking tot logeren.

Takecarebnb matcht heel zorgvuldig: nieuwe gastgezinnen krijgen eerst een intakegesprek met een matchmaker. Daarna volgt een kennismaking met de potentiële gast. Als er een klik is, komt die twee dagen proeflogeren. Voelt dat voor beide partijen goed? Dan blijft de logé vervolgens drie maanden logeren. In die periode blijft de matchmaker betrokken. Als daarna nog geen zicht is op eigen woonruimte voor de gast, is verlenging mogelijk. Dit gebeurt altijd in goed overleg.

Waarom zou je iemand in huis nemen?

Voor veel gastgezinnen is het logeren een belangrijke

waardevolle of leerzame ervaring: ze leren meer over andere culturen, kunnen iets concreets doen voor een ander en het geeft meer inzicht in wat het betekent om vluchteling te zijn. "De kinderen zijn de deur uit, we hadden een hele bovenverdieping vrij", aldus Annet (gastgezin uit Ulvenhout). "Bovendien, als de kinderen thuiskomen vinden zij het ook leuk om iemand met een andere cultuur en gewoontes te leren kennen."

Meer weten? Bezoek onze website: www.takecarebnb.org

Foto: LottedeGraafPhotography

UIT HET PASTORESTEAM

Groene Kerk-dienst op dierendag

Sinds onze startzondag op 6 september zijn we een groene kerk. De bordjes hangen inmiddels aan onze kerkgebouwen. Dit najaar willen we nog twee 'Groene Kerk-diensten' houden, om te beginnen op 4 oktober in de Lucaskerk en de Johanneskerk. Het is die zondag dierendag, ooit ingesteld op de naamdag van Franciscus van Assisi, die op 3 oktober 1226 overleed. Dit jaar dus 800 jaar geleden. We zullen er in onze diensten aandacht aan geven. In de Lucaskerk speelt Harmonia Divina Ensemble (HDE).

Ontmoetingsdienst 25 oktober

Het is een tijd lang de traditie geweest om de zondag rond Hervormingsdag samen te komen in de Grote Kerk met allerlei kerken uit Breda en omgeving. We hebben die traditie nieuw leven ingeblazen en zijn voor de zomer al voor het eerst bij elkaar geweest met een enthousiaste voorbereidingsgroep. De Protestantse Gemeente Ginneken doet mee, zoals altijd, maar ook Terheijden sluit weer aan (sinds kort samen met Wagenberg en Lage Zwaluwe de Protestantse Gemeente 'De Verbinding' geheten). En verder: de Protestantse Gemeente Chaam, de doopsgezinde en remonstrantse gemeenten en ook de Waalse kerk. Er is een grote cantorij gevormd onder leiding van Peter van der Stoel. Het thema voor deze zondag is 'Levend water'. De dienst begint om 10:30 uur. Er is ook kindernevendienst. En het is weer mogelijk om te parkeren op het kasteelplein.

Kerk op schoot

Dit jaar hebben we een nieuwe start gemaakt met onze kerk-op-schoot-vieringen, bedoeld voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Vanuit Oosterhout is er ook belangstelling. Eén gezin doet al een tijdje actief mee. We hebben nu besloten om het samen te gaan doen, om en om in één van onze kerken. De eerstvolgende keer is op 1 november in de Vredeskerk in Oosterhout (begin van de middag, precieze tijdstip wordt later bekend gemaakt) – in Breda zullen de vieringen om 9:00 uur zijn, voorafgaand aan onze kerkdienst). Voor zaterdagmorgen 19 december staat er een speciale kerst-kerk-op-schoot gepland bij Sovak in Terheijden. Van harte welkom om aan te sluiten met je (klein)kinderen! Wil je in de appgroep om op de hoogte te blijven van de laatste informatie, stuur dan even een bericht naar Ton.

Proeven van Geloven

In deze S'amen staat de uitnodiging voor een serie bijeenkomsten onder de titel 'Proeven van Geloven'. Het doel van deze bijeenkomsten is een persoonlijke kennismaking met christelijk geloven zoals we dat als protestantse gemeente in Breda beleven, vieren en vormgeven. We willen deelnemers laten ervaren hoe geloven bij ons concreet vorm krijgt in praktijken, verhalen en rituelen. Zo gaan we naar de ontmoetingsdienst in de Grote Kerk en naar de Taizéviering, maar ook naar 'Plek voor je verlies'. We staan stil bij onze eigen levensweg en we horen hoe we als kerk gestalte willen geven aan naastenliefde. De bijeenkomsten zijn opgezet als 'introductiecursus', maar het zou fijn zijn als we een gemengde groep vormen met ook mensen die al (veel) langer betrokken zijn bij onze gemeente. Je kunt er ook voor kiezen om één, of een aantal bijeenkomsten bij te wonen.

Belijdeniscatechisatie

Begin oktober starten we met drie jongeren belijdeniscatechisatie. Mooi om samen te gaan verkennen wat geloven betekent. We kijken samen hoe we in Jezus iets herkennen van wie God voor mensen wil zijn en van hoe mensen er voor elkaar mogen zijn. De belijdeniscatechisatie is bedoeld om samen te zoeken naar geloof, niet om kant-en-klare antwoorden te geven.

Tijdens de eerste bijeenkomst staat kennismaking centraal en gaan we samen kijken hoe we verdere bijeenkomsten gaan plannen en vormgeven. We gaan werken met het boek 'in goed vertrouwen'. Mocht je nog willen aansluiten, van harte welkom! Ook / juist als je nog niet weet of je belijdenis wilt gaan doen. Aanmelden kan bij Thijske (t.fraanje@pknbreda.nl).

13 oktober: themamiddag over palliatieve zorg en euthanasie

Op dinsdag 13 oktober van 14 tot 16.30 uur in de Markuskerk organiseren Thijske en Hanny een middag over 'levenseinde'. Het eerste deel van de middag gaat over het palliatieve traject dat mensen ingaan wanneer ze horen dat ze ongeneeslijk ziek zijn. Het tweede deel gaat over diverse kanten van euthanasie: persoonlijk, relationeel, religieus, maatschappelijk en juridisch. Het is geen middag waarin we standpunten bepalen. Naast het geven van informatie voeren we open met elkaar gesprekken over zaken die bij het einde van onze levens op ons af kunnen komen. Wilt u erbij zijn, meldt u zich dan aan bij Thijske: t.fraanje@pknbreda.nl.

Pastorale middag op 9 november

Op maandag 9 november van 14 tot 16 uur in de Markuskerk organiseert het pastorale team de jaarlijkse middag voor alle bezoekermedewerkers, dat wil zeggen de groep van ongeveer twintig mensen die op bezoek gaat bij de ouderen en zieken van onze gemeenschap. We wisselen eerst ervaringen uit over het bezoekerwerk; daarna zullen Joke Vermeiden en Hanny den Ouden iets vertellen over de omgang met mensen met (beginnende) dementie en met fysieke en mentale kwetsbaarheid in het algemeen. Hoewel de groep bezoekermedewerkers niet klein is, is versterking welkom. We nodigen daarom iedereen die belangstelling heeft voor deze vorm van kerkwerk van harte uit om deel te nemen aan de middag om een idee te krijgen van wat het werk behelst. Wilt u erbij zijn, meldt u zich dan aan bij Joke:

jokevermeiden@hetnet.nl.

Stola's Thijske

Van verschillende kanten kreeg Thijske de vraag waar haar stola's gemaakt zijn. Deze zijn door Margreet Scholten gemaakt, beeldend kunstenaar en echtgenoot van een predikant. Zij begon met het maken van een set stola's voor haar man. Al snel kwam de vraag van collega's om ook voor hen stola's te maken en zo is het gekomen dat ze inmiddels voor meer dan 30 predikanten stola's maakte. Margreet maakt ook liturgische kleden en glas-in-loodramen. Ze is op dit moment bezig aan een groen antependium voor de Johanneskerk. Ze heeft voor Thijske stola's gemaakt in het thema van de scheppingsdagen. De witte stola heeft het blauw van de zee en de wolken (tweede scheppingsdag). De groene heeft met name bladeren van de planten en de bomen (derde scheppingsdag), de paarse de 'hemellichamen' (vierde scheppingsdag) en de rode heeft de vogels (vijfde scheppingsdag). Op alle stola's is ook de alpha en de omega verwerkt.

Thijske Fraanje, Hanny den Ouden en Ton van Prooijen

Proeven van geloven

Nieuwsgierig naar geloven? Maak kennis met het christelijk geloof zoals we dat in de Protestantse Gemeente Breda beleven. Bij elk moment is er een maaltijd waar verder gesproken kan worden. Het is ook mogelijk om één of enkele momenten bij te wonen.

11 oktober 16.00u
Johanneskerk
Dreef 5
Land van Zin - reis door zin en ervaring

25 oktober 10.30u
Grote Kerk
Kerkplein 2
Kerkdienst in de Grote Kerk - wat doet het met je?

7 november 16.30u
Lucaskerk
Tweeschaar 125
Plek voor je verlies - Stilstaan bij verlies en gemis

1 december 18.00u
Markuskerk
Hooghout 96
Naastenliefde - hulp in de stad

20 november 17.30u
Johanneskerk
Dreef 5
Taizéviering - rust en meditatie

Informatie en aanmelden:
Ton van Prooijen
ds.vanprooijen@pknbreda.nl
0629283935

Nieuwsgierig naar geloven? Proeven van geloven is een uitnodiging om kennis te maken met christelijk geloof zoals we dat in de Protestantse Gemeente Breda beleven. We gaan samen op pad langs vijf ontmoetingen waarin we vieren, eten, luisteren, delen en ervaren.

Aan de hand van verhalen, rituelen en gesprekken ontdekken we wat geloof kan betekenen voor ons leven vandaag. Er is ruimte voor je eigen vragen, ervaringen en zoektocht. Je hoeft geen voorkennis te hebben. We geloven dat ieder mens al een eigen levensverhaal en wijsheid meebrengt.

Proeven van geloven is een open en gastvrije kennismaking: een plek om anderen te ontmoeten, stil te staan bij wat je raakt en te onderzoeken of deze manier van geloven bij jou past. Ook welkom als je niet alle activiteiten kunt bijwonen.

Land van Zin - zondag 11 oktober, 16.00 uur | Johanneskerk, Dreef 5

Aan de hand van een verrassende landkaart praten we over de reis van ons leven. Waar ben je in het 'Land van Zin' en waar wil je naartoe? Wie ontmoeten we op onze reis? Na het gesprek eten we samen.

Samen vieren - zondag 25 oktober, 10.30 uur | Grote Kerk, Kerkplein 2

Welkom bij de 'ontmoetingsdienst' in de Grote Kerk. Hieraan doen allerlei kerken uit Breda en omgeving mee. Na de viering praten we tijdens de maaltijd na: wat beleefde je? Wat viel je op? Wat het is om gemeenschap te zijn? Wat zijn de mooie en minder mooie kanten?

Plek voor je verlies - zaterdag 7 november, 16.30 uur | Lucaskerk, Tweeschaar 125

Plek voor je verlies is een jaarlijkse, bijeenkomst waar iedereen ruimte mag vinden om ervaringen van verlies en gemis te delen. Na de bijeenkomst praten we tijdens het eten na over wat we gezien en gehoord hebben. Wat betekent troost voor jou: woorden, stilte, aanwezigheid, iets anders?

Taizéviering - vrijdag 20 november, 17.30 uur | Johanneskerk, Dreef 5

We gaan eerst samen eten. Daarna kun je meedoen aan de Taizéviering, waar bij kaarslicht veel ruimte is voor stilte en meditatie in de traditie vieringen uit de kloostergemeenschap in Taizé.

Naastenliefde - dinsdag 1 december, 18.00 uur | Markuskerk, Hooghout 96

Wat betekent het om er voor een ander te zijn? We zien hoe de kerk bijdraagt in diaconale hulp, gastvrijheid en omzien naar elkaar. We delen ervaringen, luisteren naar elkaar en staan stil bij de Barmhartige Samaritaan. Want helpen is nooit eenrichtingsverkeer: iedereen heeft iets te geven en kan iets ontvangen.

In gesprek met...

.... Angela Mulder-Smaling

Angela is geboren in 1966 in Enschede en kwam in 1970 in Breda wonen. Na de middelbare school wist Angela niet wat ze wilde studeren. Haar interesse was zo breed dat ze niet kon kiezen. Haar ouders stuurde haar naar een beroepskeuzebureau voor een test. Zij constateerden later dat het weggegooid geld was. Ze werden er niet veel wijzer van, want ook daar kwam een heel scala aan mogelijkheden uit, van tuinder tot directeur muziekschool. Ze is gaan werken en rolde zo in de verzekeringen en makelaardij. Het gezin was betrokken bij de Pelgrimskerk en door het jeugdwerk leerde ze Harro kennen die uit Bavel kwam. Ze gingen samenwonen in Tiel en trouwden in 1990 waarna hun zoon en dochter werden geboren. (Nu is Angela zelf ook al Oma)

In 1996 verhuisde het gezin naar de Haagse Beemden in Breda. Angela ging werken bij de ABNAMRO bank en startte de HBO-opleiding Management, economie en recht. In 2004 is haar zus Cisca een zorgboerderij begonnen in de Haagse Beemden. In 2010 vroeg ze Angela om raad, ze had een medewerker nodig die van cijfers houdt en ook van tuinieren. Angela zei: "die staat recht voor je" en zo ging Angela aan de slag op de Kleine Hoeve. Prima werk voor iemand die een brede interesse heeft. Het is van alles een beetje: administratie, zorg, tuinieren en dieren. Ook erg leuk om samen met haar zus dit bedrijf te runnen. Kort nadat ze op De Kleine Hoeve ging werken overleed Harro. Achteraf was dat een zware tijd, toen was het 'zo goed mogelijk doorgaan'.

Op den duur begon dit werk beide zussen wat veel te worden. Het was 24/7 aan staan omdat er ook dag en nacht zorg bij de Kleine Hoeve was. Toen is besloten om een andere weg in te slaan. In Prinsenbeek vond Cisca een oude boerderij en dat is nu tuinderij de Groene schakel. Hier wordt overdag op vier dagen in de week samen met mensen met een beperking biologische getuinierd. Dit biologisch aspect is heel belangrijk voor Angela. Ze is echt wat je noemt een "groene". Vanaf 2010 ging het gezin steeds vaker vegetarisch eten, nadat ze hadden gehoord dat als iedereen dat zou doen er geen honger meer zou zijn in de wereld. Vanaf 2013 eet Angela volledig vegetarisch. Door met de natuur te werken en geen bestrijdingsmiddelen te gebruiken leert ze steeds meer. Ook eet ze graag biologische producten. Angela gaat binnenkort een wijncursus volgen maar ze heeft al aangegeven dat ze het liefst met biologische wijnen gaat werken. Ze wil niet moraliseren maar wel een goede ambassadeur zijn van biologisch leven. Ze zegt ook, je

hoeft niet meteen je hele leven om te gooien. Je kunt klein beginnen. Koop bijvoorbeeld bij je boodschappen elke keer een paar biologische producten. Dan is het te behappen.

In de Groen Schakel hangen ze de permacultuur aan. Kort gezegd: je haalt iets uit de grond en dan moet je ook wat teruggeven. Alles begint bij de bodem: De grond moet constant bedekt zijn. Natuurlijk begin je in de zwarte aarde te zaaien. Maar daarna dek je de grond af. Zwarte grond is net zoiets als een open wond. De natuur probeert die af te dekken met 'onkruid'. Je kunt het ook afdekken met stro of compost. Het is ook niet erg als er onkruid groeit.

Op de tuinderij hebben ze ook wat hobbydieren zoals kippen, twee shetlandpony's en twee (kleine) schaapjes. Er is een boerderijwinkeltje "Met het oranje dak" op het erf. Ga ook eens langs voor heerlijke onbespoten producten. Op dit moment zijn er heel wat groenten beschikbaar; denk aan bonen, pompoenen, tomaten, rucola, andijvie en allerlei soorten kolen.

Adres: Zanddreef 31B in Prinsenbeek

In de kerk is Angela ook altijd actief geweest. Begonnen bij de kindernevendienst, diaconie, werkgroep vieren en nu Theatrada en de werkgroep Groene Kerk. Bij Theatrada was ze eerst alleen gevraagd voor de financiën maar nu draait ze volop mee.

De werkgroep Groene Kerk past helemaal bij Angela, dat zult u inmiddels wel snappen.

Ze is er niet om de hele kerk te vergroenen maar vindt vooral dat de kerk een voorbeeldfunctie kan vervullen. Zo enthousiasmeert ze mensen om ook groen te worden en in beweging te komen. Het is mooi dat de kerk nu het predicaat "groene kerk" heeft.

Haar motto hierbij is: Beter inconsequent goed, dan consequent fout.

Joyce Rijke

Rondom de wijkkerken

De "Ontmoeting" in de Markuskerk

Kom ook **dinsdag 6 oktober 15:00 uur**.
Eerst een kopje thee of koffie en bijpraten,
laat je dan verrassen door het onderwerp.
Elke eerste dinsdagmiddag van de maand.
Info: Rob Snijders

Uit de sectievergadering Markuskerk/Lucaskerk van 7 september

De vergadering start na de opening met een terugblik op de afgelopen periode:

- Startzondag, prachtige dag, mooie start, jammer dat sommigen al eerder weg moesten;
- Het gedicht Desiderata verrassend mooi in de Grote Kerk;
- Kolja, de opera, met o.a Natan van Doorn;
- Mooie kerkdienst in de Markuskerk;
- Mooie diensten gezongen in Engeland;
- Vredeswandelingen "Walk of Peace" in Breda-Oost, mogen we blij mee zijn;
- Zichtbaarheid van de Groene Kerk;
- Blij met de kerk-app, hopelijk snel gevuld;
- Kleine kerkenraad: voldoende geld beschikbaar om Lenards contract een jaar te verlengen

Kerk en Stad activiteiten Markuskerk

Er wordt geprobeerd om binnen de kaders die mogelijk zijn activiteiten te organiseren in de Markuskerk. De zorg wordt uitgesproken dat dit nu weliswaar heel mooi is, maar heeft het continuïteit, gezien de menskracht. Er zal een stichting opgericht worden voor Kerk en Stad activiteiten, die kan ook subsidiegelden binnenhalen voor dit projecten rond al onze kerken. Er is geld van buitenaf nodig om professionele ondersteuning te kunnen bekostigen. Dit zouden we via deze nieuwe stichting kunnen organiseren. Er wordt gekeken hoe de spreekkamer in de Markuskerk geschikt kan worden gemaakt voor activiteiten.

Vrijwilligers gezocht

Binnen de gemeente zijn meerde vacatures om in vullen.

Wijkloop Brabantpark & Heusdenhout: vrijwilligers gezocht

We zijn op zoek naar nieuwe vrijwilligers voor onze wijkloop. Iedereen is daar welkom om buurtgenoten te ontmoeten, een kopje koffie of thee, voor een spelletje, voor informatie uit en over de wijk of om een kaarsje aan te steken in de stiltehoek van de kerk.

Elke donderdagochtend van 10:30 tot 12:00 uur, georganiseerd door de Markuskerk en de Michaelkerk. Elke voorlaatste donderdagochtend van de maand zelf soep maken (en opeten) met vrijwilligers van Oma's soep, studenten van BUAS en Avans. Maak kennis met de wijk! Info: Victor Witter (witter.nelson@hetnet.nl)

We zullen allen op zoek moeten naar vrijwilligers die mee willen werken aan een levende gemeente.

Van 2 naar 1 sectie?

Vanuit de feedback in mei: we hebben nu twee secties, moet dit niet één worden?

Er is al samenwerking tussen de koster, er is één diaconie, één werkgroep Vieren, Pastoraat werkt samen, Kerk en Stad, kindernevendienst.....er is al zoveel samengevoegd. Vraagt dit om twee secties (Markus- en Lucaskerk), of kan het in één. Zaken die de MK betreffen gaan naar een relatief kleine groep, in de LK ligt dat anders, daar opereren meerdere groepen meer autonoom. Andries vraagt wie er ideeën heeft in dit verband (vergeleken met de Johanneskerk: daar is een wijkraad, waarin vrijwel alle vrijwilligers participeren, met een maandelijkse vergadering).

Uit het gesprek kwam naar voren dat communicatievoorziening niet transparant en afdoende is tussen (kleine) kerkenraad, secties en werkgroepen. De volgende vergadering wordt hier verder op ingegaan.

APP Samen Breda

De app is in de lucht en wordt de komende periode actief gemaakt.

WVTTK

In juni 2027 is er tijdens het Multicultureel festival in de Haagse Beemden een interreligieuze viering met meerdere religieuze genootschappen. Ook zal de Poort van verbinding door de geopend door de burgemeester.

Arja van der Velde, scriba Lucaskerk

Ook dit jaar in november bieden we mensen, wonend in de wijken rondom onze kerken, een 'Plek voor je Verlies'. We staan samen stil bij verlies dat mensen meedragen in hun leven. Verlieservaringen kunnen heel verschillend zijn: het verlies van een dierbare, levend verlies door dementie van een partner, een vader of moeder, verlies van een relatie, van gezondheid, van werk of ...

Al sinds 2021 zetten we onze kerken open voor een Plek voor je Verlies. Voor het eerst in de Lucaskerk, vanaf 2023 ook in de Markuskerk en in 2026 bieden we een Plek voor je Verlies in alle drie kerken, vanaf nu dus ook in de Johanneskerk. De kerken gaan een half uur van tevoren open, het programma duurt een uur en er is na afloop nog een half uur tijd om elkaar te ontmoeten bij een kop koffie of thee.

Jonneke Prins

**PLEK VOOR JE VERLIES STAAT OPEN VOOR IEDEREEN, DIE LEEFT MET EEN
VERLIESERVARING, ONGEACHT DE LEVENSBESCHOUWELIJKE ACHTERGROND. VOEL JE
WELKOM!**

Meditatief Schilderen

ELKE EERSTE VRIJDAG VAN DE MAAND

14.00 – 16.00

JOHANNESKERK

Dreef 5, 4813ED Breda

www.johanneskerkindewijk.nl
0634840499

JONGEREN AVONDEN

Elke maand op
zaterdagavond
van 18.00 tot 22.00.

Voor jongeren
van 12-16

Lekker eten

Samen chillen

Spellen

Gamen

Playbacken

Tafelvoetbal

>Data<

19 september

17 oktober

28 november

Locatie:
Johanneskerk, Dreef 5

Kinderknutsel CLUB

Elke eerste donderdag
van de maand
14.30 tot 16.00.

Knutselen

Lekker eten

Samen chillen

Spellen

Tafelvoetbal

Locatie: Johanneskerk, Dreef 5
Aanmelden of vragen:
Lenard Schouten. 0634840499

www.johanneskerkindewijk.nl

Maandagmiddag 7 september
inloop 13:00 5 oktober
aanvang 13:30 2 november
afloop 15:00 7 december

tikva

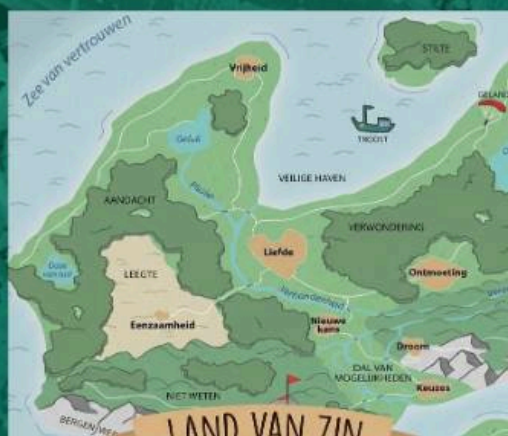
Kom tot rust bij een Tikva-les
Rustige bewegingen,
muziek en teksten

Johanneskerk, Dreef 5
Info en opgeven bij Sandra: 06 24 97 24 98

JOHANNESKERKINDEWIJK.NL

P-gratis

Bijeenkomst

zondag 11 oktober, 16.00 uur | Johanneskerk, Dreef 5

Aan de hand van een verrassende landkaart praten we over de reis van ons leven.
Waar ben je in het 'Land van Zin' en waar wil je naartoe? Wie ontmoeten we op onze reis?
Na het gesprek eten we samen.

www.johanneskerkindewijk.nl | 06-34840499

Startzondag 2026

Startzondag 6 september 2026: een Groene Kerk

Sinds 6 september 2026 zijn we als PKN Breda officieel gekwalificeerd als Groene Kerk. Dit houdt in dat we bij alles wat we doen rekening houden met het effect op het milieu. We schenken fair-trade koffie na de dienst, maken schoon met ecologische zeepproducten, letten op het gebruik van energie, gebruiken voor de bloemdecoraties in de kerk bloemen uit een pluktuin en bedanken onze vrijwilligers met eerlijk geproduceerde chocola. Dit zijn onze eerste stappen. Na dit begin volgt zeker nog meer. Op onze gezamenlijke startzondag, 6 september, ontvingen de Johannes- Markus- en Lucaskerk elk het officiële bordje met het vignet 'Groene kerk'. Heeft u het al zien hangen bij de deur van de kerk?

De startzondag begon met een gezamenlijke dienst in de Lucaskerk. We lazen Mattheus 6 : 24 - 34. Na de dienst kon iedereen deelnemen aan een programma, waarin de natuur en het milieu centraal stond. Je kon kiezen uit een fietstocht of wandeltocht. Wie wat minder goed ter been was kon meerijden in een auto. Jongeren gingen op de fiets mee met een gemeentelid die als IVN educator veel ervaring heeft met wandel- en fietstochten waarin uitleg wordt gegeven over de natuur.

Rond 13:00u kwamen we allemaal samen op tuinderij De Groene Schakel in Prinsenbeek, die door een van onze gemeenteleden en haar zus op ecologisch verantwoorde wijze wordt gerund. Op het erf stond een lekkere lunch klaar: zelfgemaakte soep van groenten uit eigen tuin en brood met kruidenboter van kruiden ook uit eigen tuin. Na de lunch werden we in groepjes rondgeleid op de tuinderij.

Er was volop tijd om met elkaar na te praten over wat we in de kerkdienst en op de tuinderij hadden gehoord en gezien: wat kun je zelf doen of wat doe je al om bij te dragen aan de bescherming van de natuur en aan een gezond milieu. Het was vooral NIET de bedoeling elkaar te ontmoedigen. Ieder kan wat doen. En het doet ertoe wat je bijdraagt, want: samen zetten we stappen!

Jonneke Prins

Foto's: Gijs van Mourik

Startzondag 2026

TERUGBLIK STARTZONDAG 6 SEPTEMBER 2026

THEMA SAMEN GROENE KERK

Programma-onderdeel Next Level jeugd;

'Tijdens de natuurwandeling hebben we o.a. kennisgemaakt met: Een hol van een woelmuis, het leven van een zwanenmossel en een mol, trilveen en kempende rivierkreeften.

Helaas kon het programma niet afgemaakt worden, omdat er niet voldoende tijd was.

Dank aan Dick de Man die alles heel leuk met voorbeelden gebracht heeft.

(De foto van de rivierkreeften is gemaakt door Giulia Sluijk-Abis.)

Programma-onderdeel pelgrimswandeling;

'We hebben na een stuk in stilte te hebben gewandeld, samen stilgestaan. Met dank aan Coby van Wijngaarden zijn 11 vogelsoorten benoemd die we onderweg gehoord (kunnen) hebben. In de verdere tocht zijn groene vragen besproken in vaak wisselende tweetallen.'

Programmaonderdeel fietstocht;

De groep fietsers -vanuit de Lucaskerk naar de Groene Schakel- heeft eerst een tussenstop gemaakt bij het Levensbos boven de Haagse Beemden. Een initiatief van Gemeente Breda, Zuylen en buurtbewoners. Hilde Veerman gaf bij het Levensbos een toelichting hoe ze als jong gezin in deze wijk hun best doen om bewust met natuur en schepping om te gaan. Daarna door de Haagse Beemd, de polders langs de Mark, naar het nieuwe natuurgebied Weimeren waar ook een bergboezem wordt ingericht.

Dat gebeurt op de "Naad van Brabant" waar het kwelwater van de zandgronden tegen de noordelijke klei-rug omhoogkomt. Het heldere water bevat voedingsstoffen waardoor oude natuur herstelt.

We zagen er zelfs al lepelaars. Natuurbescherming hoopt dat de otter, de roerdomp en de krabben-scheer ook terugkomen. Het fietspad langs de Mark ligt daar zo laag dat dit gebied ook als eerste bergboezem in werking gaat om Breda bij te hoog water "droog" te houden.

Tot slot vormt het gebied een natuurverbinding in Midden Brabant waardoor planten en dieren zich beter of veiliger kunnen verspreiden.

Als je daar goed luistert hoor je het water nu vanuit de Mark het gebied in stromen. En stromend water is het bruggetje naar duurzame Energie uit Water. Reinier Rijke vertelt hoe hij door de jaren heen gezocht heeft naar een techniek die dat op redelijke schaal kan en vertelt over de turbine die bij de sluizen in Vlissingen wordt geplaatst. We nemen voor onderweg de vraag mee; "Wat zou de kerk kunnen doen?" Op de Groene Schakel heeft Carolein Kasse verteld over "No Waste Army". In de volgende twee S'amens leest u de verhalen van Hilde Veerman en Carolein Kasse.

Angela, Ton, Linda, Reinier, Diny, Andries.

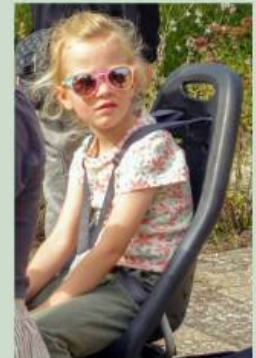

JEUGD

Overzicht activiteiten voor kinderen en jeugd 11 oktober tot en met 15 november 2026

	Crèche/Kerk op Schoot	Kindernevendienst	Next Level		Familietafel
	Breda-Breed	Breda-Breed	Breda-Breed		
			Level Up	Next Gen	
	0 - 4 jaar	Basisschool	Tieners Klas 1 en 2 Middelbare school	Tieners Klas 3 t/m 6 Middelbare school	Gezinsopvoeding voor ouders en activiteiten voor kinderen en tieners van 4 t/m 15 jaar
Zo 11 okt		MK/Aberta de Vries			
Zo 18 okt		JK/Gezinsviering/kinderen blijven in de kerk	JK/Gezinsviering	JK/Gezinsviering	
Zo 25 Okt		Harstvakantie/GEEN KINDERNEVENDIENST			
Vrij 30 okt					LK/Thijske Fraanje, Dick de Man en Mark van Neerland
Zo 1 nov	Begin van de middag, precieze tijdstip wordt later bekend gemaakt	MK/Wendy van Oostenbrugge	MK/Sonja van der Kraan		
Zo 8 nov		GEEN KINDERNEVENDIENST			
Zo 15 nov		MK/Aberta de Vries		MK/Hans en Andrea Van Peer	
Locaties: (GK = Grote Kerk)	VK = Vredeskerk Oosterhout	MK = Markuskerk	JK = Johanneskerk	VK = Vredeskerk Oosterhout	GK = Laurentiuskerk - Ginneken

Foto's gemaakt tijdens de startzondag met als thema; "de groene kerk".

Foto's: Gijs van Mourik

Welkom in de kerk

Samen geloven, ontmoeten, delen

Vieringen 4 oktober t/m 8 november:

Protestantse Gemeente Breda

Ook digitaal te volgen via:

pknbreda.nl/actueel/vieringen.

De wijkgemeenten Lucaskerk en Markuskerk houden gezamenlijke vieringen afwisselend in beide kerken, tenzij anders aangegeven.

Lucaskerk, Tweeschaar 125, 10:45 uur

04 okt: Ds. T. van Prooijen

18 okt: Drs. H. Berflo

08 nov: Ds. T. van Prooijen, oecumenische viering

Markuskerk, Hooghout 96, 10:00 uur

11 okt: Ds. Th. Fraanje

01 nov: Ds. T. van Prooijen

Johanneskerk, Dreef 5, 10:00 uur

04 okt: Ds. Th. Fraanje, Israëlzonidag

11 okt: Pastor H. den Ouden

18 okt: Ds. Th. Fraanje

01 nov: Ds. Th. Fraanje, m.m.v. gospelkoor Reflexxion

08 nov: Ds. R. Verkaik, Hardinxveld-Giessendam

Grote Kerk, Kerkplein 2

25 okt: Voorgangers uit 7 kerken, Ontmoetingsdienst, aanvang 10:30 uur

Oecumenische Taizé vieringen

Michaelkerk, Hooghout 67, 19:00 uur

Geen informatie bekend

Protestantse Gemeente Ginneken

Laurentiuskerk, Duivelsbruglaan 1, 10:00 uur

4 okt: Ds. B. Kuipers, Rotterdam

11 okt: Ds. E.A. Postma, Utrecht

18 okt: Ds. N. de Vlaming, Utrecht

25 okt: Gezamenlijke dienst Grote Kerk

01 nov: Ds. G.P.Th. Bosma, Gedachtenisdienst overledenen

08 nov: Ds. C. Blokland, Geldermalsen

Eglise Wallonne - Waalse kerk Breda

Catharinastraat 83, 11:00 uur

Vieringen in het frans elke 2e en 4e zondag van de maand

11 okt: Ds. Dewandeler

25 okt: Ds. Coulibaly

08 nov: Ds. Mahieu

Remonstrantse Gemeente Breda

Lutherse Kerk, Veemarktstraat 11 of Stadserf 3, 10:30 uur

Vieringen elke 4e zondag van de maand.

12 okt: gesprekskring, Dr. K. Holtzapffel, 15:00 uur

25 okt: Ontmoetingsdienst Grote Kerk, 10:30 uur

09 nov: gesprekskring, Dr. K. Holtzapffel, 15:00 uur

Doopsgezinde Gemeente Breda

Dorpshuis 't Klooster, Jack van Gilsplein 1 Bavel, 11:00 uur

04 okt: Ds. Th. Smink

01 nov: Dhr. R. Jansen, Mevr. W. du Rieu, Herdenkingsdienst

Ekklesia Breda

Vieringen elke 1e en 3e zondag van elke maand in de Lutherse kerk, Veemarktstraat 11, 10:30 uur

04 okt: Dhr. F. Ploum

18 okt: Dhr. F. Ploum

01 nov: Dhr. F. Ploum, Herdenken

15 nov: Dhr. F. Ploum

Oecumenisch Coventry gebed, 12:00 uur

Elke vrijdag gebed voor vrede en verzoening, in de

Johanneskerk, Dreef 5, of in de Martinuskerk, Haagsemarkt 2.

Aansluitend mogelijkheid tot gratis lunch in de Johanneskerk

09, 16, 23, 30 okt: Johanneskerk

06 nov: Martinuskerk

13 nov: Johanneskerk

Zorgcentra en Amphia

Ruitersbos, vieringen vrijdagmiddag, 16:00 uur

16 okt: Pastor E. Bouwmans

Elisabeth, vieringen vrijdagmiddag, 14:00 uur

06 nov: Pastor E. Bouwmans

De Leystroom, vieringen elke 3e vrijdag van de maand, 14:00 uur

16 okt: Viktor, Joke, thema: herfst

Zuiderhout, oecumenische viering donderdagmiddag in de kapel, 15:45 uur

Er zijn geen vieringen in deze periode.

Thebe Aeneas

Er zijn weer vieringen in Aeneas. Chantal Sluijsmans is de nieuwe geestelijk verzorger. Onderstaande diensten beginnen om 14:00 uur. Ook naasten van de bewoners zijn hierbij van harte welkom.

05 okt: Dr. Ch. Sluijsmans

16 nov: Dr. Ch. Sluijsmans

Amphia

Er zijn geen vieringen in het Amphia ziekenhuis. Wanneer u een beroep wilt doen op de geestelijk verzorgers, kunt bellen via de Receptie (076-5951000) en vragen naar de dienstdoend geestelijk verzorger.

Arme mensen zijn toch onzichtbaar?' roept Ricardo, 'Ik heb een idee. We zoeken naar mensen met oude, versleten schoenen. Daar leggen we een folder neer. Dan weten zij dat er hoop is.' Ze dribbelen tussen de voeten van de mensen door. Ze zien lakschoenen en instappers, pumps en ballerina's. Hippe sneakers, keurige veterschoenen. 'Er zijn helemaal geen arme mensen hier,' zuchten de muizen. Dan zien ze een paar blote voeten met drie tenen. Ze zitten vast aan een kikkergroen lijf. 'Kik!' roepen ze, 'Jij hebt helemaal geen schoenen! En geen bontjas zoals wij! Geen staart, geen oren, geen snorharen! Je bent hartstikke ARM, weet je dat?' Kik glimlacht breed: 'Welnee. Ik ben RIJK met dit mooie lijf. En... met mijn vrienden!'

- De armen zijn niet alleen mensen aan wie wij iets kunnen
- Ze hebben ons veel te bieden en te
- De zijn op een heel echte manier onze leraren.
- Zij laten ons zien dat de van mensen niet afhangt van hun bezit of hoeveel ze op de bank hebben.
- Een arm persoon, een persoon zonder materiële bezittingen, behoudt altijd zijn of haar
- De armen kunnen ons veel leren over nederigheid en op God.

Teksten:
Marjet de Jong
Tekeningen:
M. Jurriëns